

Sygn. akt III AUa 165/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Beata Michalska (spr.)

Sędziowie: SSA Lucyna Guderska

SSA Janina Kacprzak

Protokolant: stażysta Aleksandra Białecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 stycznia 2017 r. w Ł.

sprawy **J. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.**

skarga na bezczynności organu rentowego

na skutek apelacji J. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 9 grudnia 2015 r. sygn. akt IV U 771/15

oddala apelację

Sygn.akt III AUa 165/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 9 grudnia 2015r., w sprawie o sygn. akt IV U 771/15, Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił skargę ubezpieczonego J. K. na bezczynność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z..

Rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

Ubezpieczony J. K. w piśmie z 22 września 2008r. (wpływ 26 września 2008r.) skierowanym do (...) Oddział w R. wystąpił z wnioskiem o ponowne ustalenie prawa do emerytury górniczej, jak też z żądaniem przesyłania mu emerytury na nowy numer konta bankowego. Organ rentowy pismem z 8 października 2008r. poinformował wnioskodawcę , że w celu rozpatrzenia wniosku o emeryturę górniczą winien w terminie 14 dni złożyć wypełniony wniosek o emeryturę, wypełniony kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych i oświadczenie emeryta lub rencisty. Do pisma załączono druk wniosku i oświadczenia. Z uwagi na niezłożenie wskazanych dokumentów, pismem z 18 listopada 2008r. ZUS wyjaśnił, że wobec niezłożenia wymaganych dokumentów brak podstaw do ponownego ustalenia uprawnień emerytalnych. Natomiast odpowiedź w kwestii szczegółowego wyliczenia wszystkich okresów pracy górniczej nastąpi po zwrocie akt z sądu. Nadto pismem z 4 lutego 2009r. ZUS przekazał ubezpieczonemu informację o ilości uwzględnionych okresów pracy górniczej i innej przy ustalaniu wysokości emerytury górniczej.

W dniu 10 marca 2014r. do ZUS wpłynął kolejny wniosek ubezpieczonego (z 4 marca 2014r.) o zaliczenie do stażu pracy okresu pracy w (...) Spółdzielni Pracy (...) w G. w latach 1970-1974 . W odpowiedzi organ rentowy poinformował wnioskodawcę, że ww. okres pracy nie może być uwzględniony przy ustalaniu wysokości emerytury, ponieważ nie był zgłoszony do ubezpieczenia z tego tytułu, a decyzję w tym przedmiocie wydano 25 marca 2003r.

W dniu 20 czerwca 2015r. ubezpieczony wniósł skargę na bezczynność organu rentowego, podnosząc , że dotyczy ona dwóch wniosków: z 26 września 2008r. (data wpływu do ZUS) oraz z 4 marca 2014r. Pierwszy wniosek dotyczył „ zaniżenia wysokości emerytury przez nieprawidłowe wyliczenie okresów pracy górniczej”. Drugi wniosek odnosił się do nieuwzględnienia 16 miesięcy pracy w latach 1970-1974 w studenckiej spółdzielni pracy. Mimo złożenia obydwu wniosków na piśmie w ZUS, organ rentowy odmawia wydania stosownych decyzji.

Organ rentowy wnosił o oddalenie skargi.

Oddalając skargę, Sąd Okręgowy w uzasadnieniu stanu prawnego przywołał treść art.477¹⁴§3 k.p.c., zgodnie z którym, jeżeli odwołanie wniesiono w związku z niewydaniem decyzji przez organ rentowy lub niewydaniem orzeczenia przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, sąd w razie uwzględnienia odwołania zobowiązuje organ lub zespół do wydania decyzji lub orzeczenia w określonym terminie, zawiadamiając o tym organ nadrzędny, albo orzeka co do istoty sprawy. Jednocześnie sąd stwierdza, czy niewydanie decyzji przez organ rentowy nastąpiło z rażącym naruszeniem prawa. W ocenie Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie nie mamy do czynienia z sytuacją, w której organ rentowy nie wydał decyzji w terminie. W każdym przypadku nadawany był bieg pismom wnioskodawcy , o czym informowano stronę, przedstawiając zasadne argumenty. W odniesieniu do pisma z 4 marca 2014r. ZUS udzielił informacji, z jakiego powodu nie ma podstaw do uwzględnienia do stażu pracy okresu pracy w (...) Spółdzielni Pracy (...) w G. w latach 1970-1974, ponieważ nie był zgłoszony do ubezpieczenia z tego tytułu, a decyzję w tym przedmiocie wydano 25 marca 2003r.

Apelację od wyroku wniósł ubezpieczony, zarzucając: - nieuwzględnienie przez Sąd faktu niewydania przez ZUS formalnych decyzji w sprawie, co uniemożliwia dochodzenie swoich praw w Sądzie - niezbadanie długości okresów pracy górniczej mających wpływ na wysokość emerytury górniczej; - bezzasadną odmowę uwzględnienia okresu pracy w spółdzielni studenckiej w latach 1970-1974, mimo zwolnienia z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie za ten okres. Apelujący podniósł , że Sąd Okręgowy nie odniósł się do pism złożonych przez odwołującego się oraz do treści prawomocnego wyroku sądowego z 31 marca 2010r., w sprawie VIIIU 2394/09. W konkluzji swojego stanowiska apelujący wniósł o uznanie wniesionej skargi za uzasadnioną.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja nie jest zasadna. Rację ma apelujący tylko o tyle , że ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy nie są zbyt obszerne, ale po ich uzupełnieniu w oparciu o pełną dokumentację, zawartą w aktach emerytalnych ZUS (które to akta zawierają też dokumenty złożone w niniejszej sprawie przez odwołującego się) , ostatecznie rozstrzygnięcie Sądu I instancji zasługuje na aprobatę, jako zgodne z obowiązującymi przepisami i znajdujące potwierdzenie w ustalonym stanie faktycznym . Sąd Okręgowy prawidłowo przywołał art.477¹⁴§3 k.p.c., zgodnie z którym, jeżeli odwołanie wniesiono w związku z niewydaniem decyzji przez organ rentowy lub niewydaniem orzeczenia przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, sąd w razie uwzględnienia odwołania zobowiązuje organ lub zespół do wydania decyzji lub orzeczenia w określonym terminie, zawiadamiając o tym organ nadrzędny, albo orzeka co do istoty sprawy. Jednocześnie sąd stwierdza, czy niewydanie decyzji przez organ rentowy nastąpiło z rażącym naruszeniem prawa. Należy przy tym podkreślić , że wyrażenie przez ZUS w piśmie stanowiska wobec żądania ubezpieczonego stanowi w istocie - pomimo uchybień co do formy - decyzję, od której przy braku pouczenia o środkach zaskarżenia, strona może w każdym czasie wnieść odwołanie do sądu, co miało miejsce w niniejszej sprawie.

Ponieważ, co wyżej podniesiono, ustalenia faktyczne Sądu I instancji nie są wadliwe, ale bardzo lakoniczne, warto usystematyzować okoliczności istotne w sprawie, wynikające wprost z akt emerytalnych ZUS i dokumentów załączonych do sprawy przez ubezpieczonego.

Jak wynika z bardzo obszernych akt ZUS, ubezpieczony J. K. nabył prawo do emerytury decyzją z 6 listopada i następnie z 22 listopada 2002r. od ustania zatrudnienia, tj. od 16 listopada 2002r. (decyzje –k.36 ,48 akt ZUS). Następnie decyzją z 25 marca 2003r. ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do uznania okresu zatrudnienia od 1 października 1970r. do 30 września 1974r. na podstawie umowy zlecenia w (...) Spółdzielni Pracy (...) z uwagi na nieobjęcie w tym okresie ubezpieczeniem społecznym. Wyrokiem z 24 sierpnia 2004r., w sprawie IXU 489/03 Sąd Okręgowy w Gliwicach, Ośrodek (...) w R. w punkcie 2 wyroku oddalił odwołanie m.in. od decyzji z 22 listopada 2002r. i 25 marca 2003r. Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z 18 października 2006r., w sprawie III AUa 3715/04 zmienił ww. wyrok w punkcie 2 i poprzedzającego go decyzje organu rentowego w ten sposób, że zaliczył wnioskodawcy wg przelicznika 1,8 - 156 miesięcy pracy górniczej w miejsce 155 miesięcy takiej pracy i oddalił jego apelację w pozostałej części. W uzasadnieniu wyroku wskazano m.in., że apelacja ubezpieczonego co do zaliczenia do okresu składkowego zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia w (...) Spółdzielni Pracy od 1 października 1970r. do 30 września 1974r. była bezzasadna, gdyż praca nie miała stałego charakteru w rozumieniu art.1 ustawy z 19 grudnia 1975r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących prace na rzecz j.g.u. na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz.U. nr 45, poz.232). Wnioskodawca pracował z przerwami przez 4 miesiące w roku, przy czym najdłuższe zlecenie trwało przez jeden miesiąc (wyrok z uzasadnieniem-k.193-197 akt ZUS).

Jak niespornie ustalił Sąd Okręgowy, w dniu 26 września 2008r. ubezpieczony skierował do (...) Oddział w R. pismo z wnioskiem: po pierwsze - o przesyłanie mu emerytury na nowy numer konta bankowego, po wtóre - o ponowne ustalenie prawa do emerytury górniczej oraz o szczegółowe wyliczenie okresów pracy górniczej, równorzędnej i zaliczalnej. Do wniosku nie załączono żadnych nowych dokumentów, ani nie powołano nowych okoliczności. Organ rentowy pismem z 8 października 2008r. poinformował wnioskodawcę, że w celu rozpatrzenia wniosku o emeryturę górniczą winien w terminie 14 dni złożyć wypełniony wniosek o emeryturę (którego druk załączono), wypełniony kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych oraz oświadczenie emeryta i rencisty (w załączeniu). Niespornie wnioskodawca otrzymał powołane wezwania, gdyż jego kopię załączył w niniejszej sprawie (na k.5 akt sprawy). Z uwagi na niezłożenie wskazanych dokumentów, pismem z 18 listopada 2008r. ZUS wyjaśnił stronie, że wobec niezłożenia wymaganych dokumentów, brak jest podstaw do ponownego ustalenia uprawnień emerytalnych. Jednocześnie poinformowano ubezpieczonego, że odpowiedź w kwestii szczegółowego wyliczenia wszystkich okresów pracy górniczej nastąpi po zwrocie akt z sądu. Następnie pismem z 4 lutego 2009r. ZUS przekazał ubezpieczonemu informację o ilości uwzględnionych przy ustalaniu wysokości emerytury górniczej okresów pracy górniczej i innej. Rację ma Sąd Okręgowy, że w przedmiocie złożonego wniosku o przyznanie prawa do emerytury górniczej organ rentowy wyczerpał tryb, wydając w dniu 18 listopada 2008r. pismo informujące o braku podstaw do ponownego przyznania prawa do świadczenia z uwagi na niezłożenie jakichkolwiek dokumentów lub podania okoliczności uzasadniających wszczęcie postępowania w tym zakresie. Rozstrzygnięcie ZUS, aczkolwiek wyrażone na piśmie, które nie ma cech formalnej decyzji i nie zawiera pouczenia (co z kolei skutkowało otwartym terminem do jego zaskarżenia) jest prawidłowe, oparte na treści art.114 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016r., poz.887). Zgodnie z powołanym przepisem, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Z uwagi na nieprzedstawienie (mimo wezwania do złożenia m.in. formalnego wniosku o świadczenie, kwestionariusza dotyczącego stażu pracy) żadnych nowych dowodów i okoliczności w sprawie wniosku o emeryturę, rozstrzygnięcie zawarte w piśmie procesowym z 18 listopada 2008r. jest merytorycznie prawidłowe. Wbrew twierdzeniom apelującego, sporne pismo z 22 września 2008r., zawiera wniosek o „ustalenie prawa do emerytury górniczej” i jak wyżej wykazano do tej kwestii prawidłowo odniósł się organ rentowy, dając wnioskodawcy termin 14 dni do sprecyzowania swego żądania (jest to istotne zwłaszcza w sytuacji, gdyby rzeczywista wola strony była inna), czego strona nie uczyniła. Natomiast w końcowej części pisma z 22 września 2008r. strona zawarła też żądanie „o szczegółowe wyliczenie zgodne z art.34 ustawy wszystkich

okresów pracy górniczej, pracy równorzędnej i zaliczalnej”, na co otrzymała szczegółowe zestawienie uwzględnionych okresów pracy górniczej wraz z jej przeliczeniem, jakie zostały ustalone w oparciu o złożoną przez stronę dokumentację (pismo z 4 lutego 2009r.). Na uwagę zasługuje fakt, że sporne pismo nie zawierało wniosku o przeliczenie emerytury w trybie art.110-114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Potwierdza to również brak powołania jakichkolwiek nowych dowodów bądź okoliczności. Stąd zupełnie chybione są zarzuty zawarte w odwołaniu, że po otrzymaniu spornego pisma z 22 września 2008r. organ rentowy pozostał bezczynny, a apelacja w tej części nie zawiera uzasadnionych argumentów.

Brak również podstaw do uwzględnienia skargi na bezczynność organu rentowego przy rozstrzygnięciu kolejnego wniosku strony z 4 marca 2014r. (data wpływu do ZUS - 10 marca 2014r.) o zaliczenie do stażu pracy okresu pracy w (...) Spółdzielni Pracy (...) w G. w latach 1970-1974. Wniosek nie zawiera żadnych nowych dowodów bądź okoliczności, a dokumenty dotyczące powołanego okresu złożono do akt ZUS już w lipcu 2001r. (na k.6 akt ZUS). Pismem z 7 lipca 2014r. (pismo na k.16 akt sprawy), ZUS poinformował wnioskodawcę , że ww. okres pracy nie może być uwzględniony przy ustalaniu wysokości emerytury, ponieważ nie był on zgłoszony do ubezpieczenia z tego tytułu, a decyzję w tym przedmiocie wydano już 25 marca 2003r. Nadto , co wyżej podniesiono decyzja ta była też przedmiotem postępowania sądowego i ostatecznie prawomocnie przesądzono brak podstaw do zaliczenia ww. okresu zgodnie z żądaniem ubezpieczonego. Zatem odmowa uwzględnienia powołanego okresu, wynikająca wprost z treści pisma z 7 lipca 2014r., mimo braku formalnych cech decyzji administracyjnej, była prawidłowa, zgodna z ustalonym stanem faktycznym i obowiązującymi przepisami prawa. Przy czym apelujący nie wskazuje żadnych dowodów przeciwnych pozwalających zanegować merytoryczną treść tego rozstrzygnięcia. Innymi słowy , skarżący nie wskazuje, z jakich powodów, w oparciu o jakie nowe dowody bądź okoliczności organ rentowy winien ponownie badać prawo wnioskodawcy do uwzględnienia do stażu pracy i wysokości świadczenia emerytalnego powołany okres pracy w studenckiej spółdzielni pracy w sytuacji, gdy kwestia ta została przesądzona prawomocnym wyrokiem sądowym.

Niezasadne są też zarzuty nieuwzględnienia przez Sąd Okręgowy dokumentów przedstawionych przez stronę , ponieważ wnioskodawca nie złożył do akt żadnych nowych dowodów mających istotne znaczenie w sprawie, w szczególności dokumentów odnoszących się do meritum żądań. W większości są to pisma znajdujące się w aktach ZUS. Odnosząc się do treści powołanego w apelacji wyroku Sąd Okręgowy w Gliwicach z 31 marca 2010r., w sprawie 2394/09, który w punkcie 2 przekazał organowi rentowemu do rozpoznania, jako nowe żądanie, wniosek z 18 listopada 2009r. o ponowne ustalenie emerytury górniczej , trzeba podkreślić , że nie jest on objęty treścią skargi na bezczynność organu rentowego, która była przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie i dlatego zarzut ten na etapie postępowania apelacyjnego jest bezprzedmiotowy.

Mając na względzie, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu i oparty został na niewadliwych ustaleniach faktycznych, a wywiedziona apelacja nie zawierała usprawiedliwionych zarzutów, Sąd Apelacyjny oddalił apelację, orzekając na podstawie wyżej wskazanych przepisów prawa materialnego i na zasadzie art. 385 k.p.c.